Pri príležitosti tohtoročného štátneho sviatku 230. výročia Ústavy udelil poľský prezident dňa 3. mája 2021 vysoké štátne vyznamenania aj siedmim Slovákom. Medzi nimi bol aj kapucín Tomáš Konc. Pre pandemické opatrenia mu Rytiersky kríž Radu za zásluhy Poľskej republiky odovzdal poľský veľvyslanec Krzystof Strzalka pri skromnej ceremónii na Poľskom veľvyslanectve až 13. mája 2021.

V roku 2019 vydalo kapucínske vydavateľstvo Tomášov *Denník z väzenia*. Pred samotný text historických denníkových záznamov zaradil ich autor kratšiu reflexiu o svojom životnom príbehu. Azda je príhodné – aj vďaka tejto príležitosti, ktorá umocňuje ich aktuálnosť – sprístupniť tento mierne upravený text aj čitateľom a čitateľkám Zasväteného života. Zasvätení určite často premýšľajú o príbehu vlastného zasvätenia. Takto o ňom premýšľal Tomáš Konc.

Dejinný rámec príbehu

V roku 1975 prebehla v Helsinkách konferencia, ktorá sa venovala slobodnému šíreniu informácií. Pre komunistov boli jej závery len zdrapom papiera. Niektorí veriaci na Slovensku ich však zobrali vážne a začali zo zahraničia pašovať náboženskú literatúru. Tí, ktorí unikli pozornosti totalitnej moci, šťastne preniesli tony knižiek na Slovensko, a to aj na svojich vlastných pleciach. V roku 1983 som sa pokúsil aj ja zapojiť do tejto činnosti. Spočiatku to fungovalo a na Slovensko sme s priateľmi z Poľska priniesli desiatky batohov kníh. No 12. 12. 1983 nás prichytila poľská pohraničná stráž. Zavreli nás, mlátili, držali na samotkách, obvinili a po 4 mesiacoch previezli do väznice v Košiciach a napokon do Bratislavy. Po ukončení vyšetrovania nás pustili na pár mesiacov na slobodu, ale po súde v marci a v júni 1985 nás čakal návrat do väzenia. Najviac si napokon odsedel priateľ Lojzo Gabaj, nasledoval som ja presne s rokom basy natvrdo a Braňo Borovský prepustený na podmienku. Každý z nás si vytrpel svoje. Je isté, že psychické následky si nesie každý jeden z nás.

Zakaždým, keď sa otočí jedna stránka životného príbehu a otvorí sa nová, prichádzajú priatelia a niektorí povedia: napíš niečo! Stalo sa tak aj pred desaťročiami, keď som sa vrátil z väzenia. Písal sa august 1986. Ešte mi v ušiach dunel buchot väzenských mreží, krik dozorcov, vulgárne nadávky spoluväzňov a v spoločnosti vrcholila husákovská normalizácia. Mal som v rukách dekrét o vylúčení z univerzity, pracoval som v partii horolezcov na opletaní skál sieťami nad cestami a železnicou. Po večeroch, hoci som bol po práci fyzicky unavený, chytil som pero, vytiahol starý červený zošit a písal spomienky z väzenia. Pokúšal som sa nespomínať mená, vedome som zamlčal štruktúru skrytej Cirkvi, do ktorej som patril, a nič som nepísal ani o povolaní a poslaní kapucína. Vtedy mi ani len nenapadlo, že o 4 roky sa definitívne večnými sľubmi začlením medzi kapucínov (do rádu som vstúpil 19. 3. 1983) a o 8 rokov budem vysvätený na kňaza. Mal som úplne iné plány. V prvom rade som sa túžil

vrátiť na univerzitu, odkrútiť si zvyšný rok vojenčiny a hľadať si cestu životom. V tomto rozpoložení som ani nevedel, čo si mám myslieť o predvolávaní štátnej bezpečnosti na obávanú Februárku.

Cesta ku kňazstvu

V rámci spovede mi niekedy okolo roku 1975 môj spovedník povedal, že je presvedčený o mojom povolaní ku kňazstvu. V čase normalizácie ma táto myšlienka značne rozrušila. Vážim si spovedníkov, ale vtedy som hľadal hlavne výhovorky. O 12 rokov neskôr mi to zopakoval spovedník v západných Čechách počas vojenčiny. Onedlho aj tretí a napokon mi to ľudia začali pripomínať aj v tých najmenej očakávaných situáciách.

Moja cesta k rozpoznaniu povolania nebola úplne priamočiara. Od detstva ma fascinoval František z Assisi. Na prvé sväté prijímanie ma pripravoval františkán. V čase dospievania ma spovedali kapucíni alebo som chodil do kostola františkánov. Tam som prvýkrát miništroval. Ale vážne som o vstupe do rehole ako dieťa alebo tínedžer neuvažoval. Po maturite a birmovke však prišla zmena. Cítil som potrebu zvoliť si celoživotné povolanie a poslanie. Pre duchovné povolanie som sa rozhodol náhle v čase adorácie na Silvestra v roku 1982. Kapucínov mi poradil spovedník, a tak som sa prihlásil. Po niekoľkých mesiacoch čakania prišla pozitívna odpoveď. Začal som s túžbou stať sa diakonom. Presne ako sv. František.

V civilnom živote som bol poslucháčom Technickej univerzity, vtedy sa volala SVŠT. Dotiahol som to s pekným prospechom do tretieho ročníka. V lete 1984 ma však zo školy vylúčili pre uväznenie za pašovanie kníh. Po návrate z väzby som nemal chuť pokračovať v duchovnom povolaní, ale chcel som sa zachovať čo najúprimnejšie. Pre nejakú basu predsa nezmením tak vážne plány… Rozhodol som sa pokračovať v tajnej formácii a štúdiu u kapucínov ďalej.

Takto som sa pretĺkal až do nežnej revolúcie. Po ukončení všetkých peripetií väzenského života a života vojaka povinnej základnej služby som sa akýmsi zázrakom dostal späť na univerzitu. Bolo to v Prahe a na prihláške mi odporučil štúdiá veliteľ útvaru delostrelcov v Klatovoch, kde som predtým slúžil. V lete 1988 som nastúpil na povinnú chmeľovú brigádu v západných Čechách a v septembri som začal študovať biofyziku na Karlovej univerzite v Prahe. Tam som zažil nežnú revolúciu. Pravidelne som chodil na Václavské námestie demonštrovať a napodiv ma tam už nik nemlátil obuškom. Prišla sloboda a takmer zadarmo. Ako štvrták na biofyzike som začal študovať dialkovo aj teológiu na Karlovej univerzite.

Cez prázdniny som pre kapucínsku formáciu a štúdium jazyka chodieval do Talianska. Tam, v kolíske nášho rádu v Camerine, som sa po rozhovore s biskupom a kapucínom Francescom Gioiom rozhodol pre kňazské povolanie. Hlavným dôvodom bola túžba slúžiť a na to potrebné prirodzené schopnosti a dary, ktoré som v sebe objavil. Nekonali sa žiadne nadprirodzené stretnutia s anjelmi a ani som nemal žiadne videnie či zjavenie. Moje povolanie dozrievalo pomaly, postupne. V kasárňach v Brne, vo Zvolene a v Klatovoch, vo

väznici v Poľskom Tarnowe a v Novom Sączi, na svahoch slovenských kopcov, v Kysaku, v Dražovciach, v Hornej Lehote, v Banskej Štiavnici, vo Vozniciach či v Mochovciach… Všade som sa o krôčik posunul. Moja cesta od prvého rozhodnutia sa pre duchovné povolanie až ku kňazskej vysviacke trvala desať rokov.

Štúdiá

Priznávam, išlo o jedno veľké dobrodružstvo. Latinčinu som študoval tajne u Stanleyho rodičov a učil ma ju aj kapucín Matej Pätoprstý. Tajné skriptá filozofie mi dal páter Šebastián. Roky som ich študoval, konzultoval, čítal doplnkovú literatúru. Popritom bežali moje štúdiá na technike a neskôr v Prahe na „Matfyze“. Stále som sa zdokonaľoval. V latinčine mi pribudol aj nový profesor – tajný dominikán a na univerzite v Dejviciach viacerí profesori Karlovej univerzity. Po návrate z Prahy som chcel pokračovať v štúdiu u jezuitov v Bratislave, ale predstavení ma poslali do Prešova na gréckokatolícku teologickú fakultu. Opäť dialkovo, no už som býval v kláštore. Po úspešných rozdielových skúškach, diplomovke na tému bioetiky a štátniciach som ako diakon a magister teológie konečne prijal dňa 5. 2. 1994 kňazskú vysviacku. V bratislavskom kostole kapucínov ma vysvätil biskup Dominik Hrušovský. Na spovednú skúšku som išiel do Trnavy k biskupovi Dominikovi Tóthovi a tá prebehla v latinčine. Biskup sa divil, odkiaľ ju tak dobre ovládam.

Vstúpil som do pastoračného kolotoča v Bratislave a v Podkoniciach. Od septembra 1994 do júla 1995 nasledovala takmer ročná služba v Ríme na kapucínskej generálnej kúrii. Potom som prijal na tri roky službu kňaza v nemocnici. Keďže som bol aj učiteľ, popri pastorácii som učil dva roky na gymnáziu fyziku a náboženstvo a dva roky som pracoval ako asistent na Katedre fyziky Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. Študijné dobrodružstvo sa skončilo v roku 2003 obhajobou mojej dizertácie na tému empatie. Podobnú tému som si zvolil aj pre rigoróznu skúšku z učiteľstva fyziky v Bratislave. Po obhajobe týchto dvoch prác som si povedal, že už stačilo. Mal som 40 rokov a dospel som k názoru, že prednosť má predsa len pastorácia. Človek je dôležitejší než veda. Občas ešte niečo napíšem, publikujem, ale nepovažujem to už za také dôležite. Priority sa mi posunuli. Prečo?

Temná stránka

Po piatich rokoch kňazskej služby som vyhorel. Pociťoval som depresiu, fóbie, zistil som, že popíjam alkohol a mám problém. Zhoršila sa mi astma z detstva. Začal som mať strach zo samého seba, nadšenie sa vytrácalo. Nastúpili sebaľútosť a hnev na seba i na iných. Triasli sa mi ruky, točila sa mi hlava a prišli panické ataky a úzkosť. Aj pri šoférovaní som mal strach, že strhnem volant a zabijem sa. V roku 1999 som navštívil lekára a ten mi predpísal lieky a odporučil abstinenciu. Pochopil som, že som si popíjaním ponajprv v spoločnosti a potom aj osamote vypestoval závislosť. Roky vojenčiny, robotníckeho života a príležitostných osláv s alkoholom sa neúprosne sčítali. Telo a mozog si všetko pamätali.

Rozhodol som sa nepiť alkohol mimo slávenia svätej omše. Po desiatich rokoch však tento spôsob prestal fungovať. Znova som začal piť a zachránila ma až kompletná hospitalizácia. Pochopil som, že nie som tým, ktorý zvláda nepitie mimo omše. Bol to len čas obmedzeného pitia a na radu lekárov a psychológov som vstúpil do rôznych skupín triezvosti a abstinentov.

Stal sa zázrak. Depresia zmizla. Fóbie a úzkosti zmizli. Astma prešla do ľahšej formy. Pochopil som, že Boh buduje novú etapu môjho života na mojej slabosti a chorobe. Získal som stovky nových priateľov, s ktorými si navzájom pomáhame. Zmysel mojej kňazskej služby sa rozšíril o nový rozmer vďaka smrteľnému ochoreniu. A dnes som vďačný aj za svoju temnú minulosť. Ak vidím, že to má zmysel, otvorene o nej rozprávam.

Tomáš Konc, OFMCap

Článok bol publikovaný v časopise Zasvätený život 02/2021.

The post Svedectvo: kapucín Tomáš Konc a Denník z väzenia appeared first on Zasvätený život.

(Zamyslenie zo stránky zasvatenyzivot.sk.)